Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Auton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețul insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 141. — Brașovŭ, Vinerĭ 23 Iunie (5 Iulie) — 1889.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Iulie 1889 stilŭ vechiu

se deschide **nou abonamentŭ** la care învitămŭ pe toți amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl. pe șese lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl. pe șése lunĭ 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anŭ 8 franci., pe șese lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașovŭ, 22 Iunie

Astădĭ se pertractéză înaintea tribunalului din Sătmarŭ procesulŭ, ce s'a intentatŭ părintelui Vasilie Lucaciu din Sisiescĭ, din causa vorbirei sale electorale ținută în Tĕuții de susŭ în véra anului 1887.

Maghiarisatorilorŭ sătmărenĭ le-a fostŭ totdéuna unŭ ghimpe în ochĭ purtarea leală și curagiósă românéscă a părintelui Lucaciu. Incă de pe când era profesorŭ la gimnasiulŭ din Sătmarŭ l'au prigonitŭ și nu s'au stêmpĕratŭ, până ce nu l'au delăturatŭ dela acelŭ postŭ.

Dér și ca preotŭ în Sisiescĭ părintele Lucaciu a rĕmasŭ credinciosŭ poporului și causei sale și în véra anului 1887, întorcêndu-se dela conferința națională din Sibiu, a desfășuratŭ înaintea alegătorilorŭ românĭ din Tĕuții de susŭ programa națională.

Părintele Lucaciu s'a folositŭ de dreptulŭ sĕu de cetățénŭ și de alegĕtorŭ spre a informa pe conaționalii sĕi despre hotărîrile conferenței electorale a Românilorŭ. Discursulŭ sĕu s'a publicatŭ. Elŭ nu conține nicĭ o agitare. Dér șoviniștii ungurĭ sătmărenĭ voiau cu totŭ prețulŭ sĕ timbreze acestŭ discursŭ ca rĕsvrătitorŭ. Cu ajutorulŭ unorŭ unelte nemernice le-a și succesŭ a trage pe Dr. Lucaciu în cercetare și pe temeiulŭ unorŭ informațiunĭ false și rĕuvoitóre tribunalulŭ l'a deținutŭ șése sĕptĕmânĭ în arestŭ provenitorŭ.

In cele din urmă eșindŭ la lumină uneltirile rĕu voitorilorŭ lui Lucaciu, tribunalulŭ a fostŭ constrînsŭ sĕ'lŭ elibereze. I s'a disŭ sĕ nu provóce demonstrațiunĭ căcĭ afacerea se va aplana.

A și observatŭ părintele Lucaciu cea mai reservată atitudine, când étă că după unŭ anŭ și jumĕtate se trezesce că i-se face procesŭ în tótă forma și acésta pe temeiulŭ unorŭ fasiunĭ de martorĭ carĭ au declaratŭ, că nu pricepŭ românesce, dér au vĕdutŭ, că părintele Lucaciu „a agitatŭ vorbindŭ cu voce înaltă și gesticulândŭ?“

Mai trebue óre comentarŭ la acéstă straniă procedere?

O bună lecțiune le-a datŭ ministrulŭ de esterne Kalnoky erĭ, în ședința comisiunilorŭ delegațiunei ungurescĭ, șoviniștilorŭ ungurĭ intoleranțĭ, carĭ în orĭ-ce mișcare de sine stătătóre din sînulŭ naționalităților fiă câtŭ de leală și îndreptățită, vĕdŭ unŭ periculŭ pentru statŭ, ba chiar o „trădare de patriă“.

A fostŭ adecă interpelatŭ d-lŭ Kalnoky că de ce n'a făcutŭ ca guvernulŭ ungurescŭ în Ungaria, luândŭ mĕsurĭ severe și în Bosnia fată cu serbarea bătăliei de pe Câmpulŭ merlei. Ministrulŭ Kalnoky le-a rĕspunsŭ cu sânge rece, că acéstă amintire se serbéză de sute de anĭ de către Serbii ortodocșĭ bosniacĭ și că s'a serbatŭ și de astădată în modulŭ celŭ mai lealŭ, ba în Serajevo Serbii au făcutŭ și demonstrațiunĭ patriotice.

Cum se face că guvernulŭ din Viena nu vede nicĭ unŭ pericolŭ în aceeașĭ mișcare, care se persecută așa de multŭ în Ungaria?

Acésta se esplică numai prin aceea, că sistemulŭ de guvernare în Bosnia este mai dreptŭ și mai liberalŭ, ér guvernulŭ are consciința, că naționalitățile suntŭ mulțămite cu tractarea ce-o întîmpină. Acésta consciință liniștită le lipsesce însĕ șoviniștilorŭ ungurĭ, de aceea vĕdŭ în tótă umbra unŭ agitatorŭ.

De aicĭ vine fără îndoiélă și „nervositatea“, ce după cum ni se telegrafiază, s'a observatŭ adĭ la membrii tribunalului din Sătmarŭ. Și nu se póte compara măcarŭ discursulŭ electoralŭ alŭ părintelui Lucaciu cu manifestațiile în amintirea bătăliei dela Kossovo. Dér ce sĕ-i facĭ, preotulŭ din Sisiescĭ a cutezatŭ a vorbi alegĕtorilorŭ românĭ de drepturile lorŭ cetățenescĭ și naționale și acésta este unŭ „mare periculŭ“ pentru aceia, carĭ nicĭ nu vorŭ sĕ audă de ele.

Eată de ce adĭ se află înaintea judecații părintele Lucaciu. Eată de ce fruntașii și poporulŭ românŭ din Sătmarŭ și Sĕlagiu, de ce noi toțĭ așteptămŭ cu nerăbdare resultatulŭ procesului.

Manifestarea interesului generalŭ din partea conaționalilorŭ sĕi este cea mai mare mângăiere, ce o póte avé în aceste momente durerose bravulŭ preotŭ dela Sisiescĭ.

Procesulŭ părintelui Lucaciu.

(Telegrame part. ale „Gaz. Trans.“)

Sătmarŭ, 4 Iulie (8 óre 20 min. dimin.) Adĭ s'a făcutŭ *serviciu divinŭ mai în tóte bisericele române din Sătmarŭ și Sĕlagiu* pentru *părintele Lucaciu*, trasŭ în judecată.

Sătmarŭ, 4 Iulie (10 óre 10 m. a. m.) Ședința tribunalului s'a deschisŭ. *Presențĭ suntŭ aprópe 500 proprietarĭ, advocațĭ, preoțĭ și țĕranĭ românĭ din Sătmarŭ și Sĕlagiu* și mulțĭ curioșĭ din localitate. Se observă multŭ nervositatea tribunalului.

Din delegațiunĭ.

Comisiunea bugetară a delegațiunei austriace a desbătutŭ bugetulŭ militarŭ estra-ordinarŭ.

Delegatulŭ *Hausner* se plânse, că poporațiunea Bosniei e pré împovărată cu dărĭ și cere desființarea dării celei apăsătóre pe vitele mĕrunte.

Ministrulŭ *Kallay* dice, că în țĕrile vecine cu Bosnia suntŭ și mai marĭ dările. Elŭ recunósce, că darea pe vitele mĕrunte e neeconomică, dér e de gânditŭ. că óre fără necesitate sĕ se facă schimbare? De altmintrelea pentru crutarea poporațiunei mai sĕrace din Erțegovina ministrulŭ a ordonatŭ, ca unŭ numĕrŭ de 10 vite mĕrunte sĕ fiă scutite de dare. Astfelŭ în Erțegovina suntŭ scutite vr'o 200,000 vite. In Bosnia s'a redusŭ acéstă dare dela 18 la 16 crucerĭ.

Ministrulŭ *Kalnoky* rĕspunde la interpelarea lui Hausner privitóre la arestarea studentului Dwernicki de către autoritățile ruse. După lămuririle oficiale ale consulatului generalŭ austro-ungarŭ din Varșovia, Dwernicki a fostŭ arestatŭ la graniță, fiindcă avea ascunse pe trupŭ tipăriturĭ oprite, ca sĕ le împrăștie în Rusia. Ambasada austro-ungară din Petersburgŭ a fostŭ avisată sĕ întrebe pe guvernulŭ rusŭ, de ce delictŭ s'a făcutŭ vinovatŭ Dwernicki după legile rusescĭ. Raportulŭ ambasadei dice, că între bagagele lui Dwervicki s'au găsitŭ mai

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Diaristica în Bucurescĭ.

(Curesp. part. a „Gaz. Trans.“)

Dilele acestea a încetatŭ în Bucurescĭ unŭ stimatŭ organŭ de publicitate.

„România Liberă“, dirigeată de distinsulŭ publicistŭ și profesorŭ, D. Aug. Laurianŭ, fiulŭ ultimului representantŭ savantŭ alŭ școlei din Blașiu, A. Treb. Laurianŭ, șĭ-a închisŭ colónele, în care cu sacrulŭ focŭ alŭ patriotismului era cu multă caldură apĕrată *causa română.*

Prin îmbrățișarea *causei române* îșĭ atrasese atențiunea străinĕtății asupră-i și rĕspundêndŭ la aspirațiunile Românilorŭ ajunsese sĕ fiă celŭ mai cititŭ diarŭ în țĕră, avea unŭ tiragiu dela 7 până la 9 mii esemplare pe di.

In primă-vera anului 1884 „România Liberă“ însĕ devenindŭ organulŭ grupului „Junimistŭ“, a începutŭ sĕ se misce numai în limitele înguste ale *politicei militante.* Din acestŭ momentŭ mai mulțĭ scriitorĭ transilvanĭ șĭ-au luatŭ „rĕmasŭ bunŭ“ dela redacțiune. Ei nu mai erau trebuincioșĭ din minutulŭ, în care „România Liberă“, ca organŭ oficiosŭ alŭ unui grupŭ cu aspirațiunĭ de guvernamentŭ, nu mai putea sĕ represinte *causa română*, séu apĕrarea Românilorŭ de pretutindenea.

Posiția unui redactorŭ cu aspirațiunĭ de a-șĭ aduce grupulŭ, séu partida, la guvernŭ, e fórte gingașă. Nu póte scrie cum simțesce și nu póte vorbi cum gândesce.

Din nenorocire mai tóte organele nóstre de publicitate din Bucurescĭ fiindŭ de acéstă natură, ele nu mai suntŭ decâtŭ nisce diare locale, fără nicĭ unŭ interesŭ generalŭ pentru publiculŭ românŭ.

La 1884, cădêndŭ și „România Liberă“ ca organŭ de partidŭ, în acestŭ impasŭ, publiculŭ a începutŭ a-o privi și pe ea cu aceeașĭ nepăsare, cu care privesce pe tóte organele, care nu s'au înălțatŭ peste *luptele de partidŭ* și peste *scirile locale*, colportate dela omŭ la om, dela ușă la ușă în aceeașĭ localitate.

Din acéstă causă și mai alesŭ pentru motivulŭ imensei concurențe, care s'a născutŭ în Bucurescĭ dela resbelŭ încóce, diarele de acestŭ genŭ suntŭ chiar dela nascere condamnate ca sĕ cadă.

In anulŭ 1888, Capitala României avea mai multe diare decâtŭ Capitala Austriei și mai tóte nu erau decâtŭ de *interesŭ localŭ.*

Pentru probarea afirmațiunei nóstre lăsămŭ sĕ urmeze aci diarele și revistele mai cunoscute, care au apărutŭ în Bucurescĭ în anulŭ trecutŭ [1] și anume:

I. *Diare române cotidiane*: 1) Monitorulŭ Oficialŭ, 2) Românulŭ, 3) Telegrafulŭ, 4) România Liberă, 5) România, 6) Națiunea, 7) Unirea, 8) Epoca, 9) Lupta, 10) Voința Națională, 11) Democrația, 12) Bistrița, 13) Dreptatea, 14) Universulŭ, 15) Rĕsboiulŭ vechiu, 16) Rĕsboiulŭ, 17) Telegrafulŭ românŭ, 18) Adevĕrulŭ, 19) Drepturile Omului, 20) Fulgerătorulŭ.

II. *Diare române ebdomedare:* 1) Poporulŭ, 2) Trăsnitulŭ, 3) Hoțulŭ, 4) Reforma, 5) Glasulŭ Țĕranului, 6) Fântâna Blandusiei, 7) Deșteptarea, 8) Funcționarulŭ, 9) Turnulŭ Colții, 10) Scrisórea sĕptĕmânală.

III. *Reviste speciale*: 1) Curierulŭ Financiarŭ, 2) Triunghiulŭ (francmasonicŭ), 3) Monitorulŭ comunalŭ, 4) Buletinulŭ funcționarilorŭ publicĭ, 5) Guttenberg, 6) Tipografulŭ, 7) Buletinulŭ serviciului sanitarŭ, 8) Progresulŭ medicalŭ, 9) Spitalulŭ, 10) Revista pădurilorŭ 11) Veterinarulŭ, 12) Veteranulŭ, 13) Economia Națională, 14) Agricultorulŭ, 15) Revista Armatei, 16) Revista Artileriei, 17) Ortodoxulŭ, 18) Dreptulŭ, 19) Lumina pentru toțĭ, 20) Biserica ortodoxă română, 21) Revista poporului.

IV. *Reviste literare*: 1) Convorbirĭ literare, 2) Revista nouă, 3) Literatorulŭ, 4) Revista literară, 5) România literară, 6) Lumina, 7) Revista Archeologică, 8) Tinerimea română, 9) Universulŭ Literarŭ.

V. *Diare francese*: 1) L'Indépendance Roumaine, 2) Etoile Roumaine, 3) La Liberté, 4) La Dépêche, 5) Roumanie, 6) L'Economiste Roumaine.

VI. *Diare germane cotidiane:* 1) Bukarester Tagblatt, 2) Romänischer Lloyd.

VII. *Diare grecescĭ cotidiane:* 1) Iris, 2) Sillogi.

VIII. *Diare române-albaneze:* 1) Skipetari.

(1) In anulŭ 1887 au apărutŭ în Bucurescĭ 84, ér în tótă Țéra românéscă 188 de diare. A se vedé interesanta lucrare: **Bibliografia publicațiunilorŭ periodice românescĭ**, de *Alexandru Popŭ*, archivarulŭ Academiei române.

mulţi sacĭ cu scrierĭ anarchiste, ce după cum elŭ însuşĭ a mărturisitŭ, voia sĕ le împrăştiă. Asta-i o crimă de încercare de aţiţare, de aceea urmă cercetarea. Decisiunea definitivă asupra cercetării deja terminate e de aşteptatŭ câtŭ de curêndŭ.

SCIRILE ȘILEI.

Trecerea dintr'o şcólă medià intr'o şcólă civilă s'a regulatŭ de către ministrulŭ ungurescŭ de instrucţiune astfelŭ: Trecerea se póte face: a) pe temeiulŭ unui certificatŭ de classa întâia, şi b) pe temeiulŭ unui certificatŭ de classa a doua, décă şcolarulŭ a obţinutŭ o notă nesuficientă, în gimnasiu din limba latină orĭ grécă, în şcóla reală din limba francesă, pe cândŭ din celelalte obiecte se dovedesce celŭ puţinŭ o classificaţiune „suficientă". Din acele obiecte ale scólei civile, care nu se propunŭ în şcólele medii, se face unŭ esamenŭ de admitere, dér se póte da unŭ terminŭ de amânare a esamenului acestuia până la esamenulŭ de classă alŭ anului viitorŭ. Şcolarĭ, carĭ au în şcóla medià notă insuficientă dintr'unŭ obiectŭ, orĭ celŭ multŭ din două [limbile nu suntŭ luate în considerare], se potŭ primi în classa corĕspunḑĕtóre superióră a şcólei civile, décă depunŭ esamenulŭ din obiectele respective. Şcolarĭ, carĭ în şcóla medià au repetatŭ fără succesŭ o classă şi de aceea nu li-se permite a continua instrucţiunea, se potŭ admite în classa corĕspunḑĕtóre repetate a şcólei civile, ba chiar în classa următóre superióra, décă corĕspundŭ condiţiunilorŭ de mai susŭ. Esamene se potŭ repeţi de regulă şi în şcóla civilă, în care s'a datŭ classificaţiunea nesuficientă; în modŭ esceptionalŭ se póte face abatere dela acéstă disposiţiune, cu încuviinţarea inspectorului scolarŭ. Esamenele amintite mai susŭ suntŭ scutite de taxă. In privinţa esamenelorŭ private, ce se depunŭ la şcólele civile, se dispune: Prin senatulŭ şcolarŭ, respective prin curatoriu, orĭ prin nemijlocita autoritate şcolară se potŭ admite la esamenŭ numai astfelŭ de şcolarĭ privaţĭ, carĭ au fostŭ înregistraţĭ amĕsuratŭ regulamentului şi carĭ depunŭ esamenulŭ în timpulŭ hotărîtŭ. Şcolarĭ, carĭ după întrerupere de celŭ puţinŭ unŭ anŭ voescŭ sĕ depună esamenulŭ pentru classa următóre superioră, au sĕ céră încuviinţarea inspectorului şcolarŭ. Acelaşŭ casŭ e, când unŭ abiturientŭ alŭ preparandiei, orĭ unŭ învĕţătorŭ diplomatŭ vrea sĕ depună esamenulŭ pentru classa a şésea a şcólei civile. Incuviinţarea de esamene private, pentru a sări o classă orĭ mai multe, e reservată ministerului. La şcóle civile de statŭ orĭ subvenţionate de statŭ se plătesce afară de taxa de înscriere şi de banii şcolarĭ, o taxă de 15 fl. pentru esamenulŭ privatŭ, ér la sărirea mai multorŭ classe 15 fl. pentru o classă, pentru celelalte câte 10 fl. de classă.

***

Notele de 1 fl. Patru milione de bucăţĭ din nouĕle note de 1 fl., ce au sĕ se pună în circulaţiune, a trebuitŭ sĕ se nimicéscă, deórece s'a doveditŭ, că composiţia chemică a colórei celei albastre nu e potrivită pentru note, fiindcă se duce colórea. Din causa acésta se va amâna terminulŭ pentru punerea în circulaţiune a nouelorŭ note de 1 fl.

***

Casina română din Beiuşŭ. Ni-se scrie: In adunarea generală din 23 Iuniu a. c. casina s'a constituitŭ de nou pe unŭ periodŭ de trei anĭ, în următorulŭ modŭ: Preş. ad. gen. d-lŭ Antoniu **Pallady**, vice-preş. d-lŭ Dem. F. **Negreanu**, adv. casinei d-lŭ Vas. **Ignatŭ**, percept. d-lŭ Vas. **Stefănică**, bibliotec. d-lŭ Georgiu **Papŭ** şi de not. ad. gen. d-lŭ G. **Herţe**. In comitetulŭ casinei s'au alesŭ d-nii: Aug. **Antalŭ** sen., Vas. **Papŭ**, Paulŭ **Papŭ**, Dem. **Simai**, Gr. **Papŭ**, Vas. **Stefănică**, Gavr. **Cosma**, Aug. **Teocharŭ**, I. **Pinterŭ**, Part. **Traianŭ**, I. **Pantea** şi N. **Cristea**. Ér comitetulŭ în şedinţa constitutivă ţinută la 30 Iuniu s'a constituitŭ astfelŭ: Preş. d-lŭ P. **Papŭ**, vice-preş. d-lŭ Vas. **Papŭ** şi not. d-lŭ Gavr. **Cosma**. Sperŭ a nu trăda indiscreţiune accentuândŭ, că numĕrulŭ membrilorŭ înscrişĭ până acuma se urcă aprópe la 60, ḑicŭ şésedeci şi suntŭ prospecte, că acestŭ numĕrŭ sĕ créscă cu celŭ puţinŭ jumĕtate atâta, cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, că, mulţămită zelului şi perseveranţii domnilorŭ din comitetŭ, s'au făcutŭ deja enunciaţiunĭ, carĭ realisate odată, ne permitŭ a puté spera, că dificultăţile carĭ au împedecatŭ casina până acuma în desvoltarea ei naturală, vorŭ fi delăturate. Dee ceriulŭ ca astfelŭ sĕ se întêmple". — *Veritas.*

***

Conflictŭ de graniţă. „La Liberté roumaine" spune, că între România şi Bulgaria s'a produsŭ unŭ conflictŭ asupra unei călcărĭ de fruntariă. In urma unei schimbărĭ de note, incidentulŭ — care de altfelŭ e fără importanţă — s'a închisŭ.

***

Prafŭ de puşcă. La Belgradŭ, ḑice „Rêvue de l'Orient", se vorbesce multŭ despre nisce esperienţe ce s'au făcutŭ la cetăţue cu o pulbere inventată de colonelulŭ Pantelicĭ. Modulŭ de fabricare se ţine secretŭ; se scie numai, că *prafulŭ celŭ nou e făcutŭ cu paie ordinare.* Calităţile ce deosebescŭ acestŭ esplosivŭ suntŭ: 1. nicĭ unŭ pericolŭ la fabricare, séu conservare; nicĭ-o esplosiune la aerŭ liberŭ; nu s'aprinde nicĭ prin loviturĭ, nicĭ prin frecare. 2. putere estraordinară; 3. acéstă putere póte fi mărită séu micşorată după voinţă; 4. nu murdăresce de locŭ arma; 5. sgomotulŭ detunărei e scurtŭ şi de intensitate mijlocie; fumulŭ se împrăştie repede.

***

Reuniunea bărbătéscă germană de cântărĭ din locŭ va da Sâmbătă în 6 Iulie n. în grădina hotelului Nr. 1 o producţiune (Liedertafel) cu programŭ variatŭ şi alesŭ. Inceputulŭ la 8 óre séra.

***

Oficerii garnisónei de aicĭ éràşĭ arangéză Sâmbăta viitóre în 6 Iulie st. n. o *petrecere cu dare la semnŭ*, în casa de dare la semnŭ (Schützenhaus). Inceputulŭ a 6 óre séra.

Scóla civilă de fete cu internatŭ a „Associaţiunei transilvane."

Primimŭ din Sibiiu a III-a programă a şcólei de fete a „Associaţiunei transilvane" pe anulŭ şcolasticŭ 1888—89, publicată de d-lŭ directorŭ *Ioanŭ Popescu.* Formatŭ 8° de 47 pag. Cuprinsulŭ: 1) Interesulŭ pedagogicŭ, ca celŭ mai de aprópe scopŭ alŭ învĕţământului educativŭ, de dr. Vasile Bologa. — 2) Scirĭ şcolare, de directorulŭ. Estragemŭ din partea a 2-a a programei următórele:

La şcólă a funcţionatŭ unŭ directorŭ onorariu, d-lŭ protopresbiterŭ şi prof. sem. Ioanŭ Popescu; trei învĕţătorĭ: dd. Dr. Petru Spanŭ, Dr. Vasile Bologa şi Mihailŭ Pĕrvu; învĕţătórea d-şóra Aurelia Filipescul; doi catecheţĭ şi anume: pentru propunerea religiunii la elevele gr. or. d-lŭ Dr. Ilarionŭ Puşcariu, ér la cele gr. cat. d-lŭ Nicolae Toganŭ; instructorĭ au fostŭ 4, ér în personalulŭ internatului, pe lângă directorulŭ, directórea şi mediculŭ de casă, s'au mai aflatŭ două guvernante şi o bonă. Eleve inmatriculate în anulŭ 1888/89 au fostŭ pe clasa I-a 20; a II-a 20; a III-a 19; a IV-a 15. In internatŭ s'au aflatŭ 44 eleve.

Elevele acestei şcóle suntŭ recrutate din tóte părţile Transilvaniei, apoi din Ungaria; din Bucovina se află vr'o 4, din România vre-o 2 etc.

S'a propusŭ în tóte classele „Religiunea şi morala" conformŭ disposiţiunilorŭ făcute de autorităţile confesionale. Apoi în cl. I: Limba română, Limba maghiară, Aritmetica şi Lucrulŭ de mână câte 3 ore pe sĕptĕmână; Istoria naturală, Geografia, Desemnŭ, Caligrafia, Musica vocală şi Gimnastica câte 2 ore pe sĕptĕmână. — In cl. II: Limba română, Limba maghiară, Aritmetica şi Lucrulŭ de mână câte 3 ore pe sĕptĕmână; Istoria naturală, Istoria universală, Geografia, Desemnŭ, Caligrafia, Gimnastica câte 2 ore, şi Musica vocală 1 oră pe sĕptĕmână. — In classa III-a: Limba română, Limba maghiară, Istoria câte 3 ore; Aritmetica, Geografia, Chemia, Economia de casă, Lucrulŭ de mână, Desemnŭ, Caligrafia câte 2 ore, şi Musica vocală 1 oră pe sĕptĕmână. — In classa IV-a: Limba română, Limba maghiară câte 3 ore; Aritmetica, Fisica, Igiena, Istoria patriei, Lucrulŭ de mână, Desemnŭ câte 2 ore; Geometria, Geografia şi Musica vocală câte 1 oră pe sĕptĕmână.

Limba germană, ca obiectŭ facultativŭ, a fostŭ învĕţată de tóte elevele, dându-se pentru fie-care classă lecţii separate în câte 2 ore pe sĕptĕmână. La Limba francesă au participatŭ 45 eleve, carĭ, despărţite în 4 cursurĭ, au luatŭ câte 2 lecţii pe sĕptĕmână, făcêndŭ ecserciţii în cetire, gramatică, ortografiă, în traducere şi în stilŭ. La instrucţia în pianoforte au participatŭ 22 eleve. Din Limba română, germană şi francesă au avutŭ elevele interne şi câte două ore de conversaţiă sub conducerea directórei şi a guvernantelorŭ.

Ca mijlóce de învĕţămêntŭ s'a pusŭ la disposiţiunea elevelorŭ: Biblioteca colegiului învĕţătorescŭ, care cu finea anului şcolarŭ constă din 133 opurĭ de diversŭ conţinutŭ, şi Biblioteca elevelorŭ, care cu finea anului şcolarŭ constă din 79 volumurĭ în 75 numerĭ. Anulŭ scolasticŭ 1889—90 se va începe la 1 Septemvre st. n.

Pentru primirea în şcóla civilă se cere atestatŭ despre absolvarea claselorŭ şcólei elementare, séu atestatŭ despre clasa corĕspunḑĕtóre premergĕtóre dela o altă şcólă de categoria şcólei civile. In lipsa unui astfelŭ de atestatŭ primirea se face pe basa unui esamenŭ de primire.

Didactrulŭ e fixatŭ cu 2 fl. v. a. pe lună, şi pentru elevele, ce intră pentru prima dată în acéstă şcólă, o taxă de înmatriculare de 2 fl. v. a. Pentru elevele cursului complementarŭ, prevĕḑutŭ în § 6 din statutŭ, didactrulŭ este de 5 fl. pe lună, şi la prima înscriere taxa amintită de înmatriculare.

Elevele, carĭ voiescŭ sĕ fiă primite în internatŭ, fiă eleve ale şcólei civile, séu ale şcólei elementare a reuniunii femeilorŭ, au sĕ se înscinţeze de timpuriu, în totŭ casulŭ înainte de începerea anului şcolasticŭ, prin părinţĭ séu tutorĭ la direcţiunea şcólei, pentru a se puté face disposiţiunile necesare. Taxa internatului e de 200 fl. v. a. pe anŭ, plătiţĭ înainte în două séu celŭ multŭ 4 rate.*)

*) Pentru ajutorarea părinţilorŭ mai lipsiţĭ de mijlóce, carĭ suntŭ hotărîţĭ a-şĭ da fi-

---

IX. *Ḑiare jidovescĭ:* 1) Hajoez, (cotidianŭ în limba ebraică), 2) Fraternitatea, 3) Revista Israilită, 4) Monitorulŭ comercialŭ.

X. *Ḑiare umoristice:* 1) Ghiţă Berbeculŭ, 2) Fórfeca, 3) Farfaraua, 4) Epoca Literară.

Inmulţirea ḑiarelorŭ dateză de pe la anulŭ 1881 séu 1882 de când în sînulŭ *partidei liberale* s'au ivitŭ mai multe desbinărĭ, carĭ au provocatŭ divisarea ei în nenumĕrate fracţiunĭ, grupurĭ şi grupuleţe.

E constatatŭ, că cu câtŭ desbinările s'au ivitŭ mai desŭ în sînulŭ celorŭ două partide istorice ale ţĕrii: *partida liberală şi partida conservatóre*, cu atâtŭ ḑiarele s'au înmulţitŭ şi tonulŭ în care se redacteză a devenitŭ din ce în ce mai violentŭ şi mai trivialŭ.

Discuţiunile seriose, părţile educative şi *instructive* fiindŭ înlocuite cu rubrica permanentă a *injurăturilorŭ, svonurilorŭ, scirilorŭ, informaţiunilorŭ* şi *cronicilorŭ scandalóse*, scriitorii de valóre au începutŭ sĕ se retragă de pe arena publicităţii.

Redactarea puţinŭ conscienţiósă, fără multă bătaiă de capŭ, fără cultură şi fără studiu, a înlesnitŭ calea la o sumă de copilandri fără carte şi la o mulţime de *străinĭ semi-docţĭ* sĕ intre în cetatea pressei române ca *revistierĭ, reporterĭ* şi *cronicarĭ*, sĕmĕnândŭ ură şi discordiă între fraţii de acelaşĭ sânge şi bătêndu-şĭ jocŭ de Românĭ, începêndŭ dela *vlădică* şi până la *opincă.*

Intre străinii, carĭ jócă unŭ rolŭ mai principalŭ în pressa română din Bucurescĭ, suntŭ jidano-germanĭ.

La „Românulŭ" e *Kunner*; la „Naţiunea" e *Pauker* şi *Huszár*; la „Adevĕrulŭ" e *Dichter*; la „Rĕsboiulŭ" e *Weisz, Schlezinger* etc.; la „Naţionalulŭ" e *Steiner*; la „Universulŭ" e *Steinberg*, la „Constituţionalulŭ" e *Ipkar*; la „L'Independance" e *Rubin* şi *Ionsohn*; la „Lupta" e *Weissenberg* şi alţii, alŭ cărorŭ nume nu ne vine în minte.

Pe la revistele literare e *Gaster, Şăineanu, Neuschotz, Tinktin, Kohen* etc. etc.

La agenţia serviciului telegraficŭ: *Havas* şi *Română*, afară de directorulŭ care e francesŭ, mai toţĭ suntŭ jidano-germanĭ.

La cele două ḑiare germane, carĭ apĕră în Bucurescĭ causa *Kulturegyletiştilorŭ*, toţĭ suntŭ jidano-germanĭ.

De aceea limba română în care e scrisă o mare parte a ḑiaristicei bucurescene nu mai sĕmĕnă cu limba poporului nostru; ea e compusă din franţuzisme, germanisme, turcisme şi slavonisme, de esemplu: *Kronprinz, Reichstag, sesisat, epuisat, talinat, baklavat, norod, gospodar, gospodăriă şi gospodină.*

Publiciştii streinĭ au introdusŭ chiar şi *neconcordarea genurilorŭ* şi *nedeclinarea substantivelorŭ* în ḑiaristica nóstră; de esemplu: Maiestatea Sa Regele a fostŭ **primită**, séu lucrarea literară a Maiestăţii Sale *Regina*; orĭ la lucrarea mea *mam* folositŭ de două manuscrise: *una slavonă* şi *alta grécă*. Incâtŭ pentru *articulare* şi *articolŭ* séu îlŭ omitŭ, séu îlŭ întrebuinţéză rĕu, fiindcă nu-lŭ cunoscŭ de locŭ.

Şi aceştĭ publiciştĭ, — carĭ scriu *haine noui* în locŭ de haine nouĕ; *găina face ouă* în locŭ de găina ouĕ; **ma** *recuzatŭ* în locŭ de m'a respinsŭ; *norodŭ* multŭ a fostŭ la *kermessa* copiilorŭ în locŭ de multŭ poporŭ era la petrecerea copiilorŭ, — mai au aerulŭ sĕ pretindă că Transilvănenii n'arŭ sci romănesce?!

Ura provocată de ei în contra Transilvănenilorŭ, astăḑĭ e mai mare aicĭ decâtŭ în Pesta.

Situaţiunea era creată şi elementele eterogene d'aicĭ au sciutŭ s'o esploateze în favórea lorŭ.

La crearea situaţiunei nefavorabile Transilvănenilorŭ au contribuitŭ, póte involuntarŭ, până la unŭ gradŭ óre-care, şi unii dintre savanţii noştri literaţĭ.

Criticile contra scólei lui Bărnuţŭ ale d-lui Maiorescu au făcutŭ ca Transilvănenii sĕ trécă în ochii celorŭ d'aicĭ ca socialiştĭ şi antidinasticĭ.

Vestita vĕnĕtóre a d-lui Odobescu din *Pseudo Kunighetikos* gratifică pe Ardelenĭ cu epitete de *lingăĭ, mărăcănoşĭ*; ér eruditulŭ Haşdeu, în piesa sa teatrală: *Trei crai dela răsăritŭ*, espune pe Blăşienĭ, séu mai bine ḑisŭ pe Apostolii Românismului, la rîsulŭ publicului în rolulŭ lui *Galluşcus Peregrinus Transilvanus*.

Combătută şcóla naţionalistă s'a creat unŭ curentŭ cosmopolitŭ de care în România se folosescŭ jidano-germanii, punêndŭ mâna pe pressă, pe care au abătut'o cu desĕvîrşire dela misiunea ei dêmnă şi naţională.

Mai anţerţĭ chiar şi ilustrulŭ scriitorŭ germanŭ, Bergner, a fostŭ aspru

Cărţile trebuincióse, materialulŭ de scrisŭ, de desemnŭ, de lucru de mână, se înţelege, nu suntŭ cuprinse în taxa amintită, ci cheltuelile reclamate în acéstă privinţă se pórtă de părinţĭ, întocmai precum totŭ de dênşii se pórtă cheltuelile pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte, pentru instrucţiune în musica instrumentală şi în limba francesă.

Taxele pentru instrucţiunea în piano suntŭ de 2 categorii: *a)* décă o elevă voesce sĕ ia órele singură, se computŭ la 2 óre pe sĕptĕmână, taxa de 9 fl. pe lună; décă 2 eleve împreună iau instrucţiune în aceeaşĭ óră, taxa se computŭ la 2 óre pe sĕptĕmână, cu 6 fl. de elevă; séu *b)* décă o elevă voesce sĕ ia orele singură, se computŭ, la 2 óre pe sĕptĕmână, taxa de 6 fl. pe lună; décă se întrunescă 2 eleve în aceeaşĭ oră, taxa se computŭ, la 2 óre pe sĕptĕmână, cu 5 fl. pe lună de elevă.

Pentru instrucţiunea în limba francesă, câte 2 óre pe sĕptĕmână, se computŭ pe lună câte 1 fl. de elevă.

Tóte taxele se plătescŭ direcţiunei şcolare, care remuneréză pe instructorĭ.

Elevele din internatŭ, afară de şcólă, au în fie-care di anumite ore de conversaţiune în limba francesă, maghiară şi germană. Pe lângă aceea ele se prepară şi-şĭ învéţă lecţiunile sub conducerea şi cu ajutorulŭ directórei şi a guvernantelorŭ.

Elevele, carĭ vorŭ sĕ fiă primite în internatŭ, mai au sĕ ducă cu sine: 1 ţolŭ pe saltea, unŭ covoraşŭ la patŭ, 2 perinĭ, 4 feţe de perinĭ, o plapomă séu ţolŭ de coperitŭ, 4 ciarşafurĭ (linţolurĭ, lepedee), 6 ştergarŭ, 6 serviete, apoi: cuţitŭ, furculiţă, lingură, linguriţă, perie de dinţĭ, săpunŭ şi 2 peptenĭ, carĭ tóte rĕmânŭ proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trupŭ séu albiturile, câte ½ duzină din fie-care, ciorapĭ şi batiste [mărămĭ] câte 1 duzină şi încălţămintea trebuinciósă. Câtŭ pentru toalete nouă, părinţii şi tutorii suntŭ consiliaţĭ a nu face de aceste pentru copilele lorŭ, căcĭ pentru a obţiné o uniformitate în îmbrăcăminte pentru tóte internele, acele toalete, cu preţurĭ moderate, se potŭ face aicĭ prin îngrijirea direcţiunii internatului.

Doritorii de a avé „Statutulŭ de organisare" precum şi „Regulamentulŭ internŭ" alŭ şcólei şi „Regulamentulŭ pentru cursulŭ complemantarŭ" le potŭ primi dela direcţiune pentru câte 20 cr. unulŭ. Totŭ dela direcţiune se póte primi pentru unŭ fl. şi „Monografia" şcólei, în care pe lângă istoricul institutului, se află descrisŭ edificiulŭ şcólei şi alŭ internatului în tóte amĕnuntele lui.

---

cele în internatŭ, institutulŭ de creditŭ şi de economii „Albina" a creatŭ 10 stipendii de câte 50 fl. pentru carĭ comitetulŭ Associaţiunii a publicatŭ concursŭ cu terminulŭ de 1-a Augustŭ st. nou.

---

atăcatŭ de diarele jidano-germane, „Bukarester Tagblatt" şi „Rumänischer Lloyd" pentru scrierile saie imparţiale în privinţa poporului românŭ, şi în capitala ţĕrii românescĭ, în centrulŭ de cultură alŭ Românilorŭ, nu s'a găsitŭ nicĭ unŭ organŭ de publicitate sĕ apere pe autorulŭ calumniatŭ şi pe naţiunea română insultată de nisce veneticĭ.

Partea cea mai mare a gazetelorŭ bucurescene aşa, cum suntŭ astădĭ, au meritulŭ de a fi reuşitŭ sĕ facă sĕ amorţéscă literatura şi scriitorii naţionaliştĭ, dér nu e însĕ mai puţinŭ adevĕratŭ, că décă nu vorŭ renunţa la modulŭ cum suntŭ redactate, vorŭ amorţi în curêndŭ şi ele.

Politica militantă esagerată, spiritulŭ pasionatŭ de partidŭ localisarea acţiunei, eliminarea părţilorŭ instructive, reportagiulŭ mincinosŭ şi cosmopolitismulŭ, de care se conducŭ gazetarii din vorbă ai Capitalei, va face sĕ înceteze în curêndŭ mai multe diare, ca ne mai presentândŭ nicĭ unŭ interesŭ pentru publiculŭ românŭ.

Unŭ Oltenŭ.

Corespondenţa „Gaz. Trans".

Bundorfŭ, în 11 Iunie 1889.

(Urmare şi fine).

Mi-se mai imputŭ, că nicĭ pănă astădĭ nu s'au procuratŭ tabelele de cetitŭ cu litere imprimate, cu tóte că s'au căpĕtatŭ dela Veneratulŭ Consistoriu 25 fl. v. a. ajutorŭ. Nu le avemŭ, e adevĕratŭ, căcĭ nu amŭ avutŭ pe ce le cumpăra; cu cei 25 fl. v. a. amŭ cumpĕratŭ mape, globŭ, maşină de computŭ, fără care nu puteamŭ fi; literele le au copii în Abcdare, le vomŭ procura şi acele table ajutându-ne Dumnedeu. Că avemŭ tabelele de cetitŭ maghiare, dreptŭ este. Fiindŭ eu odată la d-lŭ inspectorŭ de şcóle, ca sĕ mĕ rogŭ pentru aparatele fisicale, întrebându-mĕ, că le avemŭ séu ba tabelele, mi le-a încărcatŭ în braţe.

Dice corespondentulŭ, că sinodŭ parochialŭ n'amŭ ţinutŭ de 8 anĭ, de când sunt preotŭ. Mĕ rogŭ, sunt preotŭ de 11 anĭ şi în anii dintêiu ţineamŭ numai şedinţele ordinare conf. § 12, 21 stat. organ., unde se pertractau obiectele induse în acei §-ĭ, séu, cerêndŭ lipsa, ţineamŭ şedinţe şi estraordinare; în anii aceştĭ din urmă, de când ne-amŭ apucatŭ de lucrulŭ bisericei, se ţineau şedinţe cu sinodulŭ parochialŭ de atâtea-orĭ, de câte orĭ era lipsă sĕ se apróbe vr'unŭ conclusŭ alŭ comitetului parochialŭ; ér şedinţele ordinare, care §-ii susŭ citaţĭ le cere, s'au ţinutŭ regulatŭ, şi tóte obiectele s'au pertractatŭ, ceea ce la casŭ de lipsă sunt în stare a dovedi cu documentŭ dela comitetulŭ paroch., sinod. paroch. şi ofic. protopopescŭ. Cum s'ar fi pututŭ esecuta judecătoresce conclusele comitetului parochialŭ, décă acelea nu erau aprobate de sinodulŭ parochialŭ şi offic. protopresbiteralŭ? Cum aşŭ fi făcutŭ eu fără scirea şi învoirea poporului materialulŭ, arunculŭ, încassarea contractului de zidire, planulŭ ş. a. pentru biserică? Că comitetulŭ parochialŭ îşĭ ţine şedinţele în casa mea, aşa este, dér eu am odaiă separată pentru asemenea lucru, poftéscă d-lŭ corespondentŭ sĕ ne facă o cancelariă, şi mĕ legŭ, că totŭ în aceea vomŭ ţiné şedinţele, séu sĕ-mĭ arate o lege, care m'ar opri a ţiné şedinţele comitetului parochialŭ în casa parochială séu a parochului, décă este localŭ, odaiă separată şi potrivită, séu sĕ-mĭ spună parochianulŭ acela, în care şi în câte parochii se află cancelarii pentru şedinţele comitetului parochialŭ? (Este localulŭ şcólei. — Red.)

Se mai dice: „Totŭ părintele Curta e casierulŭ bisericei şi alŭ scólei, cassa o ţine în locuinţa sa, ér epitropia figuréză numai cu numele". Lasŭ sĕ califice on. publicŭ acéstă afirmare, după ce-i spunŭ, că nicĭ-odată şi nicĭ astădĭ nu am avutŭ şi nu am cassa bisericei la mine, ci este la epitropulŭ I-m. George Lazarŭ Moise Suciu, ér cheia este la alŭ II-lea epitropŭ George Ionŭ Moise. Că se inducŭ banii toţĭ prin mine în ladă acésta este dreptŭ, căcĭ numai eu potŭ da chitanţe, neputêndŭ epitropii, abia numele, scrie.

Ce privesce plângerea, că la înmormêntarea rĕposatului N. Viscreanŭ am interdisŭ clisierului a'i trage clopotulŭ de scire, nu o-am făcutŭ fără adevĕrate motive. La venirea mea de preotŭ în Bundorfŭ, Nic. Viscreanŭ cu vre-o câţĭva parochienĭ, nu vréu sĕ sciu din ce motive, au trecutŭ dela religiunea gr. or. la cea gr. cat. După ce am fostŭ eu aşedatŭ aci de preotŭ, după ce s'a convinsŭ poporulŭ că eu nu părtinescŭ némurĭ, nicĭ pretinĭ, ci preţuescŭ pe omŭ pe câtŭ este vrednicŭ, toţĭ afară de elŭ s'au reîntorsŭ érăşĭ la religiunea gr. or. ér elŭ a rĕmasŭ gr. cat. şi aşa a şi rĕposatŭ. Nu am avutŭ nicĭ o ură asupra lui pentru că era unitŭ, din contră eu i-am împlinitŭ tóte lipsele, cu consimţĕmêntulŭ părintelui gr. cat., şi acesta o făceamŭ nu silitŭ, ci din bună voia mea. Dér nu i-sa trasŭ clopotulŭ de scire, nu s'a datŭ praporulŭ ş. a., căcĭ acestea aparţinŭ bisericii gr. or. şi nu voiamŭ sĕ am nicĭ neplăcerĭ cu păritele gr. cat. Câtŭ este pentru cumpărarea clopotului, că ar fi fostŭ cumpĕratŭ acela de tatălŭ lui Viscreanŭ, orĭ ar fi datŭ elŭ vr'o para chióră la cumpărarea lui, este érăşĭ unŭ neadevĕrŭ, căcĭ clopotulŭ e cumpĕratŭ de N. Curta sen. 60 fl., Ioanŭ Schuteu 40 fl., ér restulŭ de 20 fl. s'a datŭ dela biserică. Chiar elŭ sĕ-lŭ fi cumpĕratŭ, totŭ nu avea dreptŭ la elŭ, căcĭ lăpĕdându-se de biserica lui, s'a lăpĕdatŭ de tóte ale ei. Datoria mea este sĕ apĕrŭ interesele bisericii mele şi sĕ evit conflicte cu alte confesiunĭ. A muritŭ necuminecatŭ, apoi nu mie îmĭ competa acelŭ dreptŭ, ci preotului lui, cu care nu vréu sĕ viu în conflictŭ. (Din umanitate puteai face acésta, părinte Curta, în ora morţii, căcĭ în locŭ nu e preotŭ gr. cat.; din punctŭ de vedere moralŭ şi creştinescŭ erai obligatŭ la acésta. — Red.)

Dise mai departe, că-mĭ dau cóte cu funcţionarii administrativi şi comunalĭ. Dreptŭ este, că eu stau fórte bine cu toţĭ, de aci însĕ nu urméză că arătŭ puţinŭ interesŭ pentru trebile Românilorŭ. Décă nu stamŭ bine cu toţĭ, dela celŭ micŭ pănă la celŭ mare, cum puteamŭ încassa dela bietulŭ poporŭ la 1100 fl. v. a., fără sĕ se esecueze baremĭ unulŭ? S'au admoniatŭ, s'au ameninţatŭ în totŭ felulŭ şi aşa fără esecuţiune mĭ-a eşitŭ arunculŭ dela sĕracŭ ca şi dela bogatŭ, ba şi afară de aruncŭ, banii ce-i mai aveau Românii risipiţĭ printre ei de mai mulţĭ anĭ, fără obligaţiunĭ cu forme, toţĭ au eşitŭ.

Din tóte cele de pănă aci onor. public póte vedé, că învinuirile ridicate asupra mea de acelŭ parochianŭ, suntŭ nisce neadevĕrurĭ şi decĭ îşĭ va face dréptă judecată. Cu distinsă stimă

Ioanŭ Curta,
parochŭ greco-or.

Ca încheiare, putemŭ asigura pe părintele Curta, că rĕposatulŭ Viscrénu a contribuitŭ fórte mult la ridicarea economică a Românilorŭ din Bundorfŭ, că cu autoritatea şi influinţa sa ajunsese sĕ se alégă mai anţĕrtŭ aprópe numai Românĭ în consiliulŭ comunalŭ şi sĕ îndeplinéscă şi alte lucrurĭ bune, şi tóte acestea fără sĕ'şĭ fi datŭ cóte cu funcţionarii administrativĭ orĭ comunalĭ, căcĭ vorba lui era: celŭ ce are dreptŭ şi energiă, n'are nevoiă sĕ se căciuléscă. Atâta celŭ puţin sĕ recunóscă păr. Curta că a făcut rĕposatul Viscreanu, care nicĭ odată n'a cerut mila lui Trefort ca sfinţia sa — cei 50 fl. despre care tace mulcomŭ.

Nicĭ nu e umanŭ şi creştinesc lucru, ca unŭ preotŭ sĕ mérgă cu ura pănă acolo, încâtŭ nicĭ în césulŭ morţii sĕ nu-i dea unui creştinŭ sf. cuminecătură şi nicĭ la înmormêntare sĕ nu lase a i-se trage clopotulŭ, sub pretextŭ că ar fi de altă confesiune, când nicĭ preotŭ nicĭ biserică de confesiunea lui nu e în acelŭ locŭ.

De altmintrelea ne bucurămŭ, că păr. Curta nu vrea sĕ rĕmână îndĕrătulŭ predecesorilorŭ sĕi în interesulŭ pentru înaintarea şi progresulŭ Românilorŭ bundorfenĭ. Dér n'ar strica, décă ar puté îndeplini tóte lucrurile bune pentru comuna sa românéscă, fără a întinde pré departe pretinia sa cu funcţionarii administrativĭ şi comunalĭ, — de unde potŭ urma, în schimbulŭ unorŭ succese problematice, şi jertfe pré marĭ din partea ceastălaltă — ci cu influinţa, cu dreptulŭ şi cu energia sa şi a credincioşilorŭ sĕi. Astfelŭ de succese suntŭ în adevĕrŭ vrednice de tótă cinstea şi lauda. — Red. „Gaz.".

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS"

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Viena, 4 Iulie. In întrunirea comisiunilorŭ delegaţiunei ungare declară *Kalnoky*, că memoria *bătăliei de pe Câmpulŭ Merlei* şi a Ţarului Lazarŭ au serbat'o Bosniacii ortodocşĭ de sute de anĭ, cum au serbat'o şi de astă-dată. Autorităţile n'au avutŭ nicĭ o causă de a interveni, căcĭ serbarea s'a sĕvêrşitŭ în modulŭ celŭ mai lealŭ. In Seraievo ea a datŭ prilegiu chiar la o demonstraţiă patriotică. Afirmările unorŭ foi din străinătate, că mulţĭ au călĕtoritŭ la serbare, nu suntŭ adevĕrate.

Berlinŭ, 4 Iulie. Diarulŭ „Post" anunţă, că monarchulŭ Austriei va sosi în Berlinŭ în 11 séu în 13 Augustŭ şi va rĕmâné acolo pănă la 17 Augustŭ.

Berlinŭ, 4 Iulie. Desminţirea monitorului oficialŭ din Stuttgart asupra atitudinei oficerilorŭ rusescĭ, a deşteptatŭ aicĭ mirare şi îndoelĭ generale.

Parisŭ, 4 Iulie. In minele de cărbunĭ de pétră dela Saint-Etienne s'a întêmplatŭ o grozavă nenorocire în urma unei îndoite explosiunĭ produse de trăsnetŭ. Dintre 300 de lucrătorĭ sĕ fi peritŭ 200. Consternarea e generală.

DIVERSE.

Căsĕtoriă rară. In Bochum s'a încheiatŭ în dilele acestea o căsĕtoriă de totŭ rară. Prin ea se împreună *optŭ felurĭ de fraţinĭ*: Femeia s'a căsĕtoritŭ a patra óră. Mai 'nainte se măritase totŭ după vĕduvĭ, carĭ fiă-care îi aduseră copii în casă şi după fiă-care căsĕtoriă a căpĕtatŭ şi ea copii. Bărbatulŭ de acum, alŭ patrulea, încă'i aduse două felurĭ de copii, din carĭ o parte îi avea dela soţia lui cea dintêiu, pe care o luase ca vĕduvă.

Necrologŭ.

Teofilŭ C. Gerasimŭ, proprietarŭ şi comerciantŭ în Câmpenĭ, unŭ bravŭ luptătorŭ alŭ causei române pe tóte terenele, care ca membru alŭ curatoratului bisericescŭ gr. cat., alŭ eforiei şcolare, alŭ representanţei comunale şi cu deosebire ca fiiu credinciosŭ alŭ bisericei românescĭ unitea fostŭ la înălţimea chiămărei sale, — după unŭ morbŭ de câteva sĕptĕmânĭ a rĕposatŭ. Imormêntarea lui s'a sĕvîrşitŭ în diua de 27 Iunie st. n. cu asistenţa unui numĕrosŭ poporŭ din locŭ şi împrejurime.

'Lŭ deplângŭ: neconsolabila-i soţiă Emilia n. Hochmanŭ, fiiĭ Otilia şi Enea, studentŭ gimn.; socrulŭ: Ioanŭ Hochmanŭ; fraţii Ionŭ, jude r. de tribunalŭ în Alba-Iulia, Aronŭ, protopopŭ în Petrilaca; surorile Maria, Ana şi Veronica; cumnatele Fani Weirather şi Elena Hochmanŭ, precum şi nenumĕraţĭ consângenĭ, afinĭ, amicĭ, cunoscuţĭ şi întregŭ poporulŭ gr. cat. din Câmpenĭ.

Fiă-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Câmpenĭ, 30 Iunie n. 1889.

m.

*

Petre Manole în etate de 75 anĭ a încetatŭ din viéţă adĭ diminéţă la 4 óre, după o lungă suferinţă, spre jalnica durere a soţiei, fiilorŭ, ficelorŭ, ginere, nepoţĭ, strănepóte şi a întregei familii.

Ceremonia funebră s'a sĕvîrşitŭ la 21 ale curentei órele 4 p. m. în biserica Sf. Archang. Mitocŭ din Galaţĭ.

Fiă-i ţĕrina uşóră!

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 4 Iulie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.40	Vênd.	9.43
Argintŭ românescŭ -	„	9.36	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.38	„	9.42
Lire turcescĭ - - -	„	10.60	„	10.65
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.65
Galbinĭ	„	5.58	„	5.62
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	121.—	„	122.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Iulie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	100.25
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	94.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.85
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.85
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.85
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.85
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.85
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.60
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.30
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.80
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	140.25
Acţiunile băncei austro-ungare - -	906.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	313.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	301.10
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.64
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.43½
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	58.15
Londra 10 Livressterlinge - - - -	118.85

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.—	8.—		
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01 7.11	8.46 9.18	1.51 2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezŏ-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.16	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.05	1.57	4.49
Huiedin		9.35	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbĕu			4.36	6.24
Nădĕşel			4.58	6.38
Cluşiu	11.02	10.35	5.26	6.56 7.15
Apahida	11.23			7.48
Ghiriş	12.44			9.13
Cucerdea	1.27			10.04
Uióra	1.34			10.12
Vinţulŭ de susŭ	1.42			10.19
Aiud	2.07			10.45
Teiuşŭ	2.26			11.34
Crăciunelŭ	3.11			12.11
Blaşiu	3.24			12.29
Micăsasa	3.54			1.10
Copşa mică	4.09			1.30
Mediaşŭ	4.39			2.14
Elisabetopole	5.11			2.54
Sighişóra	5.45			3.35
Haşfalĕu	6.12			4.07
Homorodŭ	7.32			5.54
Ágostonfalva	8.17			6.39
Apatia	8.37			7.13
Feldióra	9.06			7.45
Braşovŭ	9.45 1.55	5.32		8.32
Timişŭ	2.53	6.15		
Predealŭ	3.28	6.47		
Bucuresci	9.35	11.50		

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ mixt	Trenŭ omnibus
Bucuresci			7.30	*)
Predealŭ		4.40	1.14	5.03
Timişŭ		9.12	1.45	6.22
Braşovŭ	—.— 4.54	9.41 10.17	2.32 7.07	7.23
Feldióra	5.37		7.44	
Apaţa	6.15		8.09	
Ágostonfalva	6.43		8.29	
Homorodŭ	7.31		9.07	
Haşfalĕu	9.09		10.34	
Sighişóra	9.33		10.46	
Elisabetopole	10.02		11.09	
Mediaşŭ	11.04		11.35	
Copşa mică	11.24 11.39		12.19 11.59	
Micăsasa	11.57		12.15	
Blaşiu	12.30		12.43	
Crăciunelŭ	12.45		12.55	
Teiuşu	1.13		1.07	
Aiudŭ	2.18		2.11	
Vinţulŭ de susŭ	2.48		2.33	
Uióra	2.56		2.40	
Cucerdea	3.14		2.46	
Ghirişŭ	4.01		3.27	
Apahida	5.28		4.47	
Cluşiu	5.56 6.45	5.32	5.08	8.—
Nădăşelŭ	7.06			8.36
Gîhrbău	7.22			9.02
Aghireşŭ	7.37	6.11		9.32
Stana	8.03			10.11
B. Huiedin	8.24	6.43		10.51
Ciucia	9.04	7.12		12.16
Bucia	9.20			12.50
Bratca	9.37			1.19
Rév	9.55	7.51		2.—
Mezŏ-Telegd	10.20	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04 11.19	8.42 8.47	10.50	4.03 4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	

*) Communică numai în fiecare Vinerĭ.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradŭ	2.17	3.53 4.29	5.36 6.06
Glogovaţŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulişŭ	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Bĕrzava		6.23	7.57
Soborşinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasad.		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Dèva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăştia		11.—	11.39
Şibotŭ		11.29	12.01
Vinţulŭ de josŭ		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuşŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiuşŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicĭca	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborşinŭ	5.30	8.38	
Bĕrzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulişu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Aradŭ	8.42 9.20	11.30 12.05	7.44
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşenĭ	12.30	4.25

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulŭ nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradŭ	9.27	4.05

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	6.—
Sighişóră	8.56

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică		2.05	4.35
Şeica mare		2.38	5.05
Lómneşŭ		3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneşŭ		10.05	10.40
Şeica mare		10.40	11.10
Copşa-mică		11.09	11.35

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Miraşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40 6.—	12.55 4.58	6.27
Reghinul-săs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu	6.45	10.— 12.15	9.49 10.20
Miraşteu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutŭ	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.30
Ţagŭ-Budatelecŭ	7.27
Bistriţa	11.—

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	3.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	6.49
Murĕşŭ-Ludoşŭ	9.35

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.